

Kamusal Alan Tartışmalarına Yeni Dünya Düzeni Üzerinden Bakmak...

BİR İSYANIN ANATOMİSİ

Dr. Ali Tolga Özden
Yüksek Mimar, Mimarlar Odası Ankara Şubesi

İsyan, Arapça kökenli bir kelime olup başkaldırı, düzene karşı verilen mücadele gibi anlamlarda kullanılır. İsyan kelimesinin hem kökeni hem de kullanımını oldukça eski tarihlere dayandırılır. Dolayısıyla isyan kavramını tarihsel süreç içerisinde değerlendirmek için bu alanda yazılmış tonlarca kitap, makale ve diğer yayınlara karşılaşmak mümkündür. Bu süreci yakın tarihimiz üzerinden ve bir takım olaylar çerçevesinde değerlendirmeye çalışmak için öncelikle kısaca 20. Yüzyıl'a bakmayı tercih ettim. 1914 yılında başlayan ve başta Kıta Avrupası olmak üzere Dünya üzerinde birçok coğrafyayı etkileyen, imparatorlukları yıkan, yeni devletler ve yeni yönetim sistemleri kurduran bir süreç yaşanmıştır. Belki de 1. Dünya Savaşı sona erdiğinde hiç kimse bu felaketten daha büyük bir felaket ile karşılaşmayacağını düşünmekteydi. (Başta belki kelimesi kullanıldığı için dile getirme olan ya da olmamış olan bir kesinlik ifade ettiği için sondaki kelimeyi değiştirmek uygun düşecektir) Oysa 1938 yılında başlayacak ve ilkinden çok daha kanlı ve çok daha yıkıcı bir felaket, tüm dünyayı esir alacaktı. Soykırım kavramının da literatüre girdiği bu büyük felaket, İkinci Dünya Savaşı, milyonlarca kişinin ölümü ve yine milyonlarca kişinin de yerlerinden yurtlarından sürülmesi ile sonuçlanacaktı. Dünya üzerinde domino etkisi yaratarak birçok sistem ve politikayı etkileyen savaşın ardından her ne kadar 1944 yılı dünya savaşının fiilen bittiği bir tarihi işaret etse de aslında bundan sonra dünyayı yeni bir savaş tehdidi saracaktı. İki kutuplu bir dünya manzarası ile karşılaşılan bu süreçte "Soğuk Savaş" olarak adlandırılan ve zaman zaman dar ölçekli sıcak, bölgesel çatışmaların da görüldüğü bir dönem yaşanacaktı. 1989 yılına gelindiğinde ise sadece bu dönemin sonu değil aslında yeni bir çağın da başlangıcı olacak gelişmeler yaşanmaktaydı. Berlin Duvarı'nın yıkılışı iki kutuplu dünyanın da sonunu haber veren bir süreci adeta müjdeliyordu.

Bu dönem itibarı ile dünya artık küreselleşmeyi ve ekonomik model olarak liberal politika ve modelleri tartışır olacaktı. Bununla birlikte yine dünya üzerindeki ülke sınırları değişmekte, büyük devletler Soğuk Savaş Dönemi sınırlarını kaybetmekte ve yeni devletler ortaya çıkmaktaydı. Yugoslavya'nın dağılması ise yine bölgede yani Avrupa'nın ortasında kanlı ve acımasız bir savaşa ve katliamlara sahne olacaktı. Küresel sermaye anlayışının hakim olduğu bu süreçte Yeni Dünya Düzeni artık dillendirilmeye başlanmıştır. Kapitalist sistem ile paralel süregelen emperyal hükmediş bir takım ülkelerin dünya coğrafyası üzerinde koşulsuz hakimiyet

mücadelesine sahne olmaktadır. Egemen emperyal güçler, Vietnam ve Kore üzerinde başlayan bu güç mücadelesi sonrasında Irak ve Afganistan işgalleri ile çıplak ve acımasız yüzünü gösterecekti.

Çatışmalı Yüzyıl

Dünya'da özellikle 20. Yüzyıl'da çatışma, savaş ve gerilimlerin arasında geçen uzun bir yüzyıl yaşanmıştır. Bu süreçte Batı toplumlarında refah seviyesi ve ekonomik kalkınma liberal politikalar hakimiyetinde sürdürülürken, dönemsel ekonomik krizler ile birlikte kapitalist sistemin çarkları inişli çıkışlı ama sömürge düzenine bağlı olarak belirli bir hızda dönmeye devam

etmekteydi. Ancak Dünya üzerindeki gelişmeler ve Batı'nın diğer bir çok Dünya coğrafyası üzerindeki hem ekonomik hem de askeri hakimiyeti yeni gerilimlere ve çatışmalara neden olmaktadır. Bununla birlikte, bu tip gerilim ve çatışmalar daha çok kaynakların eşit ve hakça kullanımı üzerinden yürütülmekteydi. Yine de bu eşit kaynak kullanımının ve adaletin (!) Batı ülkeleri dışında sağlanamaması dünyanın birçok coğrafyasında ezilen ve haksızlığa uğrayan topluluklarda isyana dönüşüyor, çoğu zamanda bu isyanlar yine egemen ve emperyal güçlerin kontrolünde kanlı bir şekilde bastırılıyordu. 2010 yılında başlayan ve henüz daha devam eden "Arap Baharı" da aslında emperyal güçlerin bölgede Yeni Dünya Düzeni için ortaya koydukları ve kimi zaman kendi kontrollerinde kimi zaman ise kontrolleri dışında gelişen halk isyanları ve silahlı çatışmalardır. Batı'nın ve egemen güçlerin kendi coğrafyaları dışında yönettiği ve yönlendirdiği olaylar, ortaya çıkan isyanlar kendi varlıklarını doğrudan tehdit etmiyordu. Bir çok yıkıcı savaş yaşayan Batı için artık mücadele sahası topyekün savaşlar değil, hakimiyet kurabilecekleri sahalarda yerel veya bölgesel çatışmalar, huzursuzluklar ve isyanlar olarak belirlenmişti. Yeni Dünya Düzeni de buna işaret etmekteydi. Özellikle Ortadoğu ve Afrika ile Güney Amerika coğrafyalarında sık sık karşılaştığımız askeri cunta yönetimleri hem Soğuk Savaş hem de Soğuk Savaş sonrası dönemlerde egemen güçlerin mücadele biçimi olarak karşımıza çıkmaktaydı. Bu coğrafyalarda eşitlik ve adalet için ayağa kalkan halklar karşılarında egemen güçlerin desteklediği cuntaları bulmuşlar ve bu özgürlük mücadelelerinde çok ağır darbeler almışlardı. Dünyanın birçok coğrafyasında sosyal, ekonomik, kültürel, tarihsel ve çevresel değerleri kendi çıkarlarına göre kullanarak tüketen kapitalist sistemin yarattığı güçler bu coğrafyalarda yaşanan acılara ya sessiz kalmakta ya da göz yummaktaydılar.

Ancak bu gerilim ve toplumsal huzursuzluğun kendi coğrafyalarında özellikle 20. Yüzyıl'ın son yıllarının yaşadığı dönemlerde olmasını belki de öngörememekteydiler. Oysa ezilen ve haksızlığa uğrayan toplumlardan ve coğrafyalardan birçok insan daha iyi yaşam koşullarına ulaşabilmek ve bir yaşam umudu için Batı'ya göç etmekteydi. Batı diğer coğrafyalarda ezdiği toplulukları ve onların çocuklarını artık kendi sınırları içerisinde isteyerek ya da istemeyerek misafir etmek zorunda kalmaktaydı. Ancak göçmenlerin ve ezilen toplulukların sorunları bu yeni yaşam alanlarında da son bulmayacak; çalışma koşulları, ücret politikaları ve sosyal haklar ekseninde yaşanan gerilimler Batı'nın kontrolünde olan coğrafyalardan kendi topraklarına taşınacaktı. Belki de toplumsal hareketlerin 20. Yüzyıl sonunda birçok dünya ülkesinde artışına Batı sınırları içinde yaşayan veya yaşamaya mecbur kalan, ama eşitsizliklerle mücadele eden ve kendi atalarının yaşadığı sorunlara benzer sorunlar yaşayıp da onlara göre çok daha bilinçli ve farkında olan toplulukların ve kuşakların davranışları yön verecekti.

Batı'nın İsyan Deneyimi

29 Nisan 1992 tarihinde sabah yataklarından kalkan birçok insan belki de dünyanın en emperyal ülkelerinin başında gelen ABD'de yaşanacaklardan habersiz ve hatta asla öngöremeyecek kadar da uzaktı. Bir süre önce birçok ABD vatandaşı Los Angeles Polis Teşkilatı'na bağlı dört polis memurunun Afrika kökenli ABD vatandaşı Rodney King'i acımasızca dövmesini kaydeden bir video görüntüsünü ekranlarından izlemişlerdi. 29 Nisan'da olay ile ilgili görülen dava sonuçlandırılmış ve jüri üyeleri polisleri suçsuz bulmuştu. Bu karar ise başta Los Angeles olmak üzere ülkenin birçok yerine yayılan bir isyanın fitilini ateşlemişti. Öfkeli ve kızgın kalabalıklar sokaklara dökülmüş ve özellikle Afrika kökenli vatandaşlar büyük bir isyan başlatmışlardı. Altı gün süren isyanda 53 kişi öldürülmüş ve 2 binden fazla insan yaralanmıştı. Bu ağır bilanço sadece ABD tarihi için değil, emperyal Batı toplumları için de inanılması güç bir deneyimdi. Onlarca yılın birikimi; adaletsizlikler, eşitsizlikler, ekonomik ve kültürel sorunlar, ırkçılık ve daha birçok neden, bir yargı kararı ile patlama yapmış ve sonuç emperyal bir devletin kendi sınırları içinde halk isyanına dönüşmüştü.

Ülke kaynaklarının kullanımından en az faydalanan ve adeta ikinci sınıf vatandaş olarak görülen topluluklar bu kaderlerine isyan etmişler, düzene başkaldırmışlardı. Bu olayda polislerden aşırı güç gören ve dövülen Rodney King bir semboldü ve isyan sadece bir Afrika kökenli vatandaşın dövülmesi değildi, isyan ezilenlerin yani varoşların düzene kalkışmasıydı aslında.

27 Ekim 2005 tarihinde ise ABD'de 1992 yılında yaşanan Los Angeles İsyanı birçok insan tarafından çoktan unutulmuştu belki. 1992 yılında doğan çocuklar 2005 yılında neredeyse ergenliğe adımlarını atıyorlardı. Fransa'nın dünyaca ünlü başkenti Paris'in varoşlarında yaşayan üç genç için de 27 Ekim her günkü gibi normal başlamıştı. Zyed Benna (17 yaşında), Bouna Traoré (15 yaşında) ve Muhittin Altun (17 yaşında) isimli bu üç genç akşamüstü evlerine dönerken Paris polislerinin her zaman yaptığı ve alışlagelen kontrolüne rastlamışlar ve bu kontrole girip polisin sıkıcı birçok sorusuna cevap vermek yerine onlardan kaçarak kestirme bir yoldan evlerine ulaşmak istemişlerdi. Ancak polisin gençleri farketmesi ile başlayan kovalamaca bir felaketle sonuçlanmış ve kaçan gençler atladıkları bir duvarın ötesinde elektrik trafosuna girmişler ve burada elektrik akımına kapılmışlardı. İki genç olay yerinde can verirken, Muhittin yaralı olarak kurtulmuştu. Bu olay Paris'in varoşlarında belki de egemen Kıta Avrupası'nın karşı karşıya kaldığı en büyük halk isyanlarından birinin fitilini ateşlemişti. 27 Ekim'de başlayan ve Kasım ayı boyunca da süren olaylarda 2 kişi ölmüş, 3 bine yakın insan tutuklanmış, onlarca kişi yaralanmış ve 9 bine yakın araç tahrip edilmişti. 274 civarında kent ve kasabaya yayılan olaylar güçlükle kontrol altına alınabilmişti. Ağırıklı olarak Afrika kökenli Fransız vatandaşlarının yaşadığı varoşlarda çıkan isyanda, yine bu azınlıklar haksızlığa, işsizliğe, eşitsizliğe ve devletin üzerlerinde oluşturduğu ağır baskıya karşı başkaldırıyorlardı. (Aynı cümlede iki kez isyan geçmemesi için değişiklik öneriyorum.) ABD ve Fransa isyanlarının temel nedenleri aslında çok benzer ipuçlarını ortaya çıkarmaktaydı: Yoksulluğun, haksızlığın ve ötekileştirmenin birleşmesi her iki isyanı da çok açık bir biçimde formüle etmeye yetiyordu.

Her iki isyan da devlet güçlerince bastırıldı. Her iki isyanda da devletin temel hedefi isyanı bastırmak ve yayılmasını her koşulda engellemek üzerine oldu. Her iki devletin yaklaşımı da başarılı oldu, yani isyanlar bastırıldı ve her şey normale döndü. Ancak hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Çünkü Dünya'nın bir çok kentinde, ekonomik olarak kalkınmış ülke kentleri de dahil bu tip marjinalleşmiş, ötekileştirilmiş ve ezilmiş halklar olduğu, topluluklar yaşadığı gün gibi ortadaydı. Ancak bu ezilen ya da haksızlığa uğradığını, baskı altında olduğunu, yaşam alanlarına müdahale edildiğini düşünen toplulukların özellikle genç bireylerinin çok daha bilinçli ve dünyada olan bitenden kendi anne-babalarına göre daha fazla farkında oldukları da bilinen bir gerçek.

Gezi Direnişi'nin Ortaya Çıkışı

27 Mayıs (2013) gününe uyanan İstanbul ve Türkiye için belki de yine çok sıradan bir günün ilk ışıkları insanların yüzlerinde parlayacaktı. Taksim'de kalan son yeşil alan, kamuya açık son park alanı olan Gezi Parkı ve bu parkı kullanan tüm canlılar için de belki sıradan bir gündü 27

Mayıs. Ancak politik otoritenin ve ilgili belediyenin bir süre önce hem Taksim Meydanı hem de Gezi Parkı için aldığı birtakım kararların uygulamaya geçileceği bir gündü aynı zamanda. Bu çerçevede 3-5 ağaç parktan, yerlerinden ve belleklerden sökülüp alınacaktı. İşte o 3-5 ağacın bir gece operasyonu ile yerlerinden sökülmesi çalışmasına karşı parka gelen yine 3-5 aktivistin direnişi aslında takip eden günlerde tüm dünyayı etkisi altına alacak hareketli ve bir o kadar da öngörülmesi güç olayların başlangıcı olmuştu. Olayın kısa süre içerisinde özellikle sosyal medya olarak adlandırılan iletişim araçları ile paylaşılması ve yayılması sonucunda önce yüzler, ardından binler ve sonunda da onbinler sokaklara döküldü. Taksim Meydanı İstanbul'un dört bir yanından gelen insanlarla hınca hınç dolmuştu. Olaylar o kadar hızla yayılmıştı ki olaylara müdahale eden kolluk kuvvetleri bir anda kendilerini büyük bir çatışmanın tarafı olarak bulmuşlardı. Bu halk hareketi kısa süre içerisinde tüm ülkeye yayılmış ve birçok kentte protesto gösterilerine dönüşmüştü. Haziran ayı boyunca süren olaylarda ortaya çıkan bilanço da oldukça ağır olmuştu. Protesto ve çatışmalarda 6 genç hayatını kaybetmiş, bir polis ölmüş, 60'ı ağır olmak üzere 8 bine yakın kişi yaralanmıştı.

Bu isyanın ya da halk hareketinin daha önce bahsi geçen Batı'da Los Angeles ve Paris'te meydana gelen olaylardan önemli birtakım farkları, ama benzer yönleri de bulunmaktadır. Her şeyden önce ABD ve Fransa örneklerinde olaylar varoşlarda başlamış, toplumun alt gelir grubu olarak tanımlanan, fiziksel nitelikleri son derece kötü evlerde oturan, marjinalleşmiş grupların içerisinde patlak vermiş ve yayılmıştı. Dolayısıyla bu isyanları "varoş" ayaklanması olarak ifade etmek yanlış olmayacaktır. Ancak Gezi Parkı ise gerçekten bir kamusal alanda ortaya çıkan ve dalga dalga yayılan dolayısıyla "park" isyanı olarak nitelenebilecek çok farklı karakterde bir olaydır. Bu harekete katılan toplulukların içerisinde birçok gelir grubuna giren, farklı eğitim seviyelerinde, hayata ve çevreye bakışları farklı binlerce insan bulunmaktaydı. Bu farklı toplulukların aynı amaç doğrultusunda bir araya gelişleri ise Gezi olaylarını Los Angeles ve Paris ayaklanmalarından ayıran belki de en temel özelliğidir.

Her şeyden önce ABD ve Fransa örneklerinde olaylar varoşlarda başlamış, toplumun alt gelir grubu olarak tanımlanan, fiziksel nitelikleri son derece kötü evlerde oturan, marjinalleşmiş grupların içerisinde patlak vermiş ve yayılmıştı. Ancak Gezi Parkı ise gerçekten bir kamusal alanda ortaya çıkan ve dalga dalga yayılan dolayısıyla "park" isyanı olarak nitelenebilecek çok farklı karakterde bir olaydır.

Direnişin Kaynağı Kamusal Alan Savunması

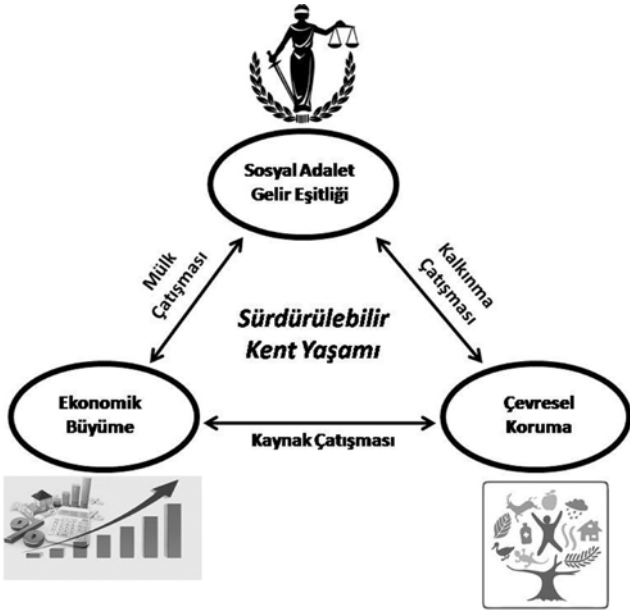
Gezi'de dile getirilen görüşler ve protestoların temel nedenleri sosyal, kültürel, dinsel, ekonomik ve çevresel olmak üzere birçok temel başlık altında sınıflandırılabilir. Toplumun içerisinde kendisini yalnız hissedenen, baskı gördüğünü düşünen, marjinalleştiğine inanan ve devletin şefkatli olduğu düşüncesi yaşadıkları ile temelden sarsılan, umutsuzluğa ve çaresizliğe düşmüş, ezilmişlik ve dışlanmışlık hissi ile çok farklı psikolojilerde birleşen toplulukların birlikte hareket etmesi belki de o ana kadar çok da güçlü bir şekilde öngörülemiyordu. Tüm bu nedenlerin her biri ayrı ayrı incelemeyi ve üzerinde uzunca araştırmalar yapılmayı hak ediyor. Ama bu kısa yazının odaklanması istenilen nokta ise Gezi olaylarının fiziksel çevre genelinde, kamusal alan özelinde ilişkisinin değerlendirilmesi olacak.

Parklar tüm kentlilerin ve kent kullanıcılarının ortak olarak kullanımına açılmış kamusal alanlardır. Dolayısıyla bu alanların oluşturulması hem kentli kültürünün gelişmesi hem de kentte yaşayanların yaşam alanlarına aidiyet hissedebilmesi için gerekli mekanlardır. Dolayısıyla kent parkları insanların sadece fiziksel değil aynı zamanda sosyal ihtiyaçlarını da karşılayabildikleri belki de bir kent içerisindeki en geniş alanlardır. Bu alanlar, insanların hem kendi çevreleri ile yani arkadaşları, aileleri, akrabaları hem de diğer insanlarla iletişim kurabilecekleri, sosyal etkileşimi sağlayabilecekleri mekanlardır. Tüm bunlara ilaveten, hızla büyüyen ve betonlaşan kentsel alanlar içerisinde yeşile, ağaca, kuşlara, çiçeklere ve hatta böceklerle olan hasret ve ilgi de ancak bu tip alanlarda gerçek anlamda giderilebilmektedir. Böylelikle kent parklarının planlanması, tasarımı ve uygulanması süreçleri ile bu alanların bakımı ve korunması süreçlerinin, bütüncül olarak değerlendirilmesi gereken, sadece kent estetiği anlamında değil kentin ve kentlerde yaşayan toplulukların sürdürülebilirliğinin sağlanması anlamında da çok önemli işlevleri bulunmaktadır.

Ülkemizde meydan planlaması ve tasarımı süreçleri genel olarak sorunlu görülmekte ve bu anlamda Batı'nın kent meydanlarına her zaman bir öykünme yapılmaktadır. Taksim Meydanı da tamamen yayaların kullanımına uygun olmadığı için eleştirilmektedir. Bir başka eleştiri konusu

ise Gezi Parkı'nın meydan ile bütünleştirilememesi ve çevrede bulunan cadde ve sokaklar ile diğer mekanların bu bütünlüğü tamamlayıcı özellikte olamamasıdır. Dolayısıyla Taksim Meydanı ile Gezi Parkı'nın bütünselliğini sağlayacak bir yaklaşım kent için önemli bir kazanım olacaktır. Gezi olaylarının temelinde yatan önemli bir sorun alanı ise bu söz konusu bütünleşmeyi sağlayacağı iddiası ile ortaya çıkan ancak hem meydanın kullanımını belirtilen kriterler çerçevesinde değerlendir(e)meyen hem de mevcut parkın neredeyse bütünüyle ortadan kalkmasına yol açabilecek bir düzenleme yapılmasıydı. Bu noktada önemli ölçüde fiziksel çevrenin sorunlarına, kentleşme politikalarına ve hem yerel hem de merkezi otoritenin birtakım keyfi planlama yaklaşımlarına karşı uzun süredir deneyim kazanan, bilinçlenen ve yapılanları çok açık olarak okuyabilen toplulukların sayısının hızla artması Gezi Parkı'nda yaşananlara karşı tepkiyi kısa süre içerisinde ortaya çıkarabilmiştir.

Bu sebeple çevresine karşı duyarlı, kentli kültürünü daha fazla benimsemiş, gelecek nesillerin de kaygı ve kazanımlarını düşünebilen, sürdürülebilir bir yaşam için gerekli olan kriterleri özümseme kapasitesi yüksek insanların kent yaşamı içerisinde hızla çoğalmış olması çok farklı bir durum ortaya çıkarmıştır. Elbette Los Angeles ve Paris varoşlarında ortaya çıkan isyan ile belli konularda benzerlikler içeren Park isyanı bahsedilen özellikleri ile de oldukça farklı bir kategoride incelenmeli ve değerlendirilmelidir.

Şekil-1: Sürdürülebilir Kent Yaşamı oluşturulması çevresindeki temel çatışma alanları. Yararlanılan kaynak; Scott Campbell. Green Cities, Growing Cities, Just Cities?: Urban Planning and the Contradictions of Sustainable Development. Journal of the American Planning Association, Sayı 62: 3, sayfa 296-312, Kasım 2007.

Şekil-1 için yararlanılan web kaynakları:

- <http://blog.thecornellreview.com/category/campus-insiders/>
- <http://www.analitikkbakis.com/NewsDetail.aspx?id=33738>
- http://yenice.comu.edu.tr/V1/detay.php?q=52_ORMANCILIK-VE-CEVRE-KORUMA-KONULU-SEM%DDNER-YAPILDI

Kent kullanıcılarının özellikle kamusal alanların oluşturulması sürecinde planlama ve tasarım süreçlerine doğrudan katılımının sağlanması gerektiği daha önce de birçok platformda söz konusu edilmiş ve savunulmuştur. Ancak bu konuda toplumun ve özellikle aydın insanların rahatsızlıkları genel olarak görmezden gelinmiştir. Geleneksel “devlet baba” yaklaşımı ile devletin ve dolayısıyla devletin güç ve kaynaklarını kullanan siyasi otoritenin en iyisini bildiği yaklaşımının artık devamlılığının olamayacağı Gezi olayları ile ortaya çıkmıştır. Kapitalist sistemin ve piyasa ekonomisinin rant üzerine kurulu mekan planlama ve tasarım anlayışının önemli ölçüde iflas ettiği de bu olaylar sırasında görülmüştür. Şimdi tartışılması gereken ekonomik büyüme, sosyal adalet ve çevrenin korunması hedefleri arasında kapitalist sistemin bir türlü içerisinden çıkamadığı çatışma ortamında hem siyasetçilerin hem de aydınların nerede duracağıdır (Şekil-1). Toplum bu çatışma üçgeninde aslında duruşunu çok açık olarak ifade etmiş ve yeşil alanların, parkların ve diğer tüm kamusal alanların öncelikle toplum için ve gelecek nesiller için korunması ve geliştirilmesi yönünde tarafını seçmiştir. Topluma ve kentlilere önderlik edecek herkesin bu duruşu doğru okuması ve ona göre bundan sonraki adımlarını planlaması gerekeceği kesinleşmiştir.

20. Yüzyıl'ın başından itibaren dünyayı kasıp kavuran savaşlar ve çatışmalar neticesinde bugün ulaştığımız noktada toplumun isteği daha fazla adalet, daha fazla eşitlik ve çevresine duyarlı, sürdürülebilir bir kent yaşamı için daha fazla katılımcılıktır. Kentli hakkı, kentsel adalet ve kaynakların eşit, korunabilir kullanımı için bu şartları yerine getirecek yönetici ve yol göstericiler en çok ihtiyaç duyulan şeydir. ■

Çevrenin sorunlarına, kentleşme politikalarına ve hem yerel hem de merkezi otoritenin birtakım keyfi planlama yaklaşımlarına karşı uzun süredir deneyim kazanan, bilinçlenen ve yapılanları çok açık olarak okuyabilen toplulukların sayısının hızla artması Gezi Parkı'nda yaşananlara karşı tepkiyi kısa süre içerisinde ortaya çıkarabilmiştir.